

Dimmalætting

NR. 3 LEYGARDAGUR 9. JANUAR 1993

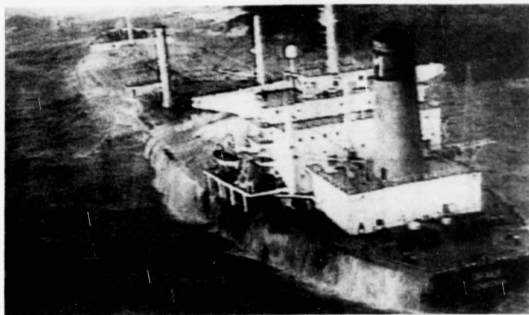
7 kr.

116 ARGANGLER

Ruth Einarson, Walls, Hetland:

Loftmiðlarnir gera alt ov nógv av

Nakrar dagar eftir oljufanlukkuna eru hetlendingar eins skelkaðir av tönduflutningi loftmiðlanna, og av sjalvari vanlukkunni

Hetlendingar eru harnir um tönduflutninginn hjá loftmiðlunum, ið týkst hava sum endamáli at gera sum mest burturir

Hetlendingar eru illa nøgd-ir við «sensationsbóndini», ið mangir loftmiðlar bera ut í heim frá oljufanlukkunni. Gistingarhús og hotell eru fallsett við tönduflutning, sum eru «skomin á staði» til tess at bera røttu töndini. Men synd er at siga, at töndini eru eftirfarandi, sambært hetlendingum.

Miljun tvei töndi, ið eru borin ut í heim, er at oljuroskurnir frá vanlukkustaðinum merkið um alt Hetland. Físi skali deydur fuglar, deydur kopur o.a. slóðast nærmast kring allar oyggar. Men lítur høpi er í hesum töndum.

Vit tosaðu hjá Ruth Einarson, sum býr í Walls í Hetlandi. Hon held fyrri, at hetlendingar nú eru eins

skelkaðir av töndunum hjá ymsu loftmiðlunum, sum teir vóru av sjalvum vanlukkutíðunum.

Ongin royskur ella deyður fuglur

Ruth Einarson sigur við Dimmalætting, at í Walls hava tey onki merkt til nakrar oljuroyk. Heldur ikki hevar nakar borin eyg-að við fugl og amn, ið skali vera deyður av oljudalking.

Ottur fyri at alibrú skuldu verða rakt av oljuni, er nú við at vera burtur – í hússoi so er fyrbils. Hann hevar skift eitt, og er stókk-ur í sáðunum. Og tá merk-ir, at oljan ikki longur rekur norðureftir, men í staðin fer

indastovan at siga í gjar, at druggi tó fer at ganga. Áðrenn hjálparlønini hava fluga ið bilbukt við nógvu oljuna, sum í gjar ta eittum 20 km longum bierti.

Umhvörvisbolkar

Flugtor í hópatali hava oyst kemisk evni niður svir oljuna. Yri á tann hátt at upp-løysa hana. Men hetta hevar ikki leiri umhvörvisfelags-skapum. Teir siga, at oljan ikki verður uppløyst meira enn so, at oljan í staðin feitur niður á botn. Og har dalkur hon eins nøg og omtari á sjónum.

Ílveður var framvegis í Hetlandi í gjar, og hjálpar-arbeiðið er tí framvegis nógv tarnað. Gdm-

Møguleikarnir hjá havtaskubátunum betrast

Seinasti túrin hjá Móanes var ógvuliga strævin í allarvingasta ódnarveðri

A fundi í landsstjórnin hósagan vóru teir samdr-ikkvæl ikki skildur, vera myndir at fara langa leið vestureftir at fiska, men hava loyvt at fiska á teimum okjum, sum teir áður hava fiska í royndartóum. Málú skali leggast fyrri fiski-svimningsvndina.

Tá ið Móanes kom heim av seinasta túrinum 25. des-ember fóru teir ikki avstað aftur. Bátarnir vardu lagdir og máttirong segð lapp.

Hentt fyrri fundin hósagan spældu fyrri Mannbjørn Solmunde, skipari og royð-ara á Móanes, hvussu fiski-skaparni hjá teimum hevði gengist í hesu royndartóum.

Hann sigur at tá ið teir byrdnu á fiska í royndar-bertunum í 1992, fiskaðu teir í gjaráttunum á land-

grannunum á umleið 300 fasinu djúpi. Her eru brattir kantir og tí fiskaðu eingir áður batarnir og teir vóru ikki til ampa fyrri makarn. Í sumrar foran teir longur ut í Bili, Baily, Lusabanka og Fótova Banka at roynd og fiskaðu har til seinasta túrin í desember.

Einsvættir fring má i moga-gia arntani var so lang burtari vestureftir, og har ber ikki til at fiska um veit-um. Stórir trupulleikar hjá teimum er veðrið og hendur trupulleika kanna teir máki gera við, sigur Mannbjørn.

Seinasti túrin fyrri jói var ógvuliga strævin í allar-vingasta ódnarveðri.

Veðrið var so ringt, at táð har ikki til at ganga svir dekkir og ódnarni vóru ta veðarfatar. Frømmi undir bakkarunum í 24 tímar.

Skrámaðurnir var slongdur og brevi beint. Hetta eru ikki samstødur, at arbeida undir sigur Mannbjørn.

Hann hevði tí sýnað, at teir slappu at fiska eystan fyrri Tað vísir seg, at fyrri tað mesta eru tað vestanettirnar, teir hava trupulleikar av.

fiskaslag, sum vit royndu at spara.

Mannbjørn sigur, at tað tekur langa tíð at koma í trening við slíkum nøgnum fiskiskapi. Í fyrstani høvdu teir bert 400 gærn undir.

Tað var ikki fyrr enn í septem-ber, teir fóru at fiska við fullum kapasiteti.

Móanes hevur selt fyrri 7 mio. kronur hesar 13 mánaðirnar.

Mannbjørn Solmunde heldur ikki, at teir hava fingið so nógv burturir figgarfuga. Teir hava ongan vundning, fingið og máki gera eina ólaga, sum skali 2 mio. kronur til gærn, spari og at gjar avspá egnat til hessa vnda. Hetta skali gjaldast aftur fyri raksturin.

I til hjaveiða

Fyrri 13 mánaðir Móanes hevur roynt eftir hav-tasku, hava teir fingið 240 tons. Mannbjørn leggur dent á, at av hesum 240 tonsunum eru hægst 5 tons onnur fiskaslag. Og av teimum 5 tonsunum er størri parturin krabbi og hemari, og eingi traditjón-

Vilja royndu aðrar leiðir

Tá ið eingir móguleikar vóru at lata havtaskubátunum figgarligan stunding í royndartóum, fingur teir í staðin rættiliga frjar hendur at royndu eftir havtasku

John Petersen, landsstýrsmáður í fiskimánum sigur fyrri Dimmalætting, at hann alla tóuna hevur roynd ógvuliga positivar í sam-band við havtaskuroyndar-veðrið. Og vísir á, at hann júst er áhugari á at royndu aðrar leiðir somu-

leibs, sum málsetningurin alla tóuna hevur verið at bruka tey skipini, sum eru í flotanum, á ymskan hátt.

Tá ið henda royndarveðið ikki hevur fingið pengar, er hetta orsakað av tí staðin, sum landið er í. Í staðin

gjøva teir Móanes og Annu rættiliga frjar hendur at royndu eftir havtasku og gjøva ikki fleiri leiðir í royndartóum. Húsar fleiri vóru áhugandi, sigur John Petersen.

Skipað havtaskuveiða

Í sumrar vax Mannbjørn Solmunde áhugandi í at veypa ein áttari bát. Móg-sing í landsstjórnabarni loyvd á teimum tí, at Móg-singur skaldi fía loyvi til gærnaveðið eftir havtasku, eisini tí hesar bátar var sæl-egndar til endamálið. Men Móg-singur varð seldur av landinum.

Av tí, at Móg-singur varð seldur av landinum, hevði landsstjórn fyggi til nektar-trolarnar Okina og Vest-urand, sum hevði fiskað rakur í Vesturgarði. Føroyska rakurkonan varð ellí flutt til Fyrisgarðslands, og har eru nóg mógul avfar.

Sjónleikur ella ráðaløys?

KANSKA er tað bert sjónleikur, sum Javnaðarflokkurin letst at leika, nú sjálvt flokksleiðslan – lítur meir enn viku áðrenn lögmaður í hálfvrunnum skeiði leggur frá sær – sigur seg ikki hava fingið uppskot um ella at vita, hvønn flokkurin skali kjósa í evsta sess landsins. Men um tað ikki er eitt slag av kavalæti, við tað at lögmannskifti varð frabóðað fyrri tveimum árum síðani, og tíðin stórt hevur verið góð hjá flokkinum at finna fram til avloysara, so er tað eitt gott dømi um tað, sum eyðkennir henda flokk, nevnliga at skugga sum longest frá sær avgerðir, ið skulu takast tá ið astendur, men eru minni hugaligir fyrri flokkinn sjálvan.

Tó – tá ið røður um at brota niður ella beina fyrri tí, sum aðrir hava lagt rygg til fyrri at seta í verk til tess at gagna landi og folki, tá er flokkurin ikki seinur at taka avgerð. Tað gav at bita, tá ið Javnaðarflokkurin stóð á odda fyrri landsstýrissamgonguni 1985-88, ið setti krúnuna á verkið til ta neyðar-støðu, føroyska tjóðin nu stunar undir, í hevnisøku varð tá borin skjótt at við at beina fyrri útisiglandi føroyska farmaskipflotanum, sum Sambands-flokkurin hevði staðið á odda fyrri at fía til vegu.

Og eitt tað fyrsta, Javnaðarflokkurin gjørdi av, eftir at hann í fylkaárið kom til aftur áttana tey ára skeiðið, tá Fólkaflokk, Sambands- og Tjóðveldis-landsstýrið hevði avdukað neyðarstandin eftir undanfarina Javnaðarlandsstýrið í øllum tess syndar-liga ráðuleika, var at avtaka bundnu peningauppsparningina, sum Sambandsflokkurin saman við samstarvsflokkum sínum hevði fingið sett í verk í stutta landsstýrisskeiðinum 1989-90, men sum Javnaðarflokkurin átti at havt fingið í lag ið hvussu er fyrra ár frammanundan, í staðin fyrri at hann sleppi øllum figgarligum fyrirliti og læt búskapin fara ut at flóta. Tá hevði sæð aðrir ut í Føroyum í dag.

Hóast summar tíðindakeldur nú siga, at fleiri skulu vera um bómáti í Javnaðarflokkinum at vilja vera lögmaður, so siga aðrir, at tað er vegna trott á lögmansevnum, at flokksleiðslan ikki veit, hvør er í búið. Og hetta seinna er helst meir sannlíkt, tí lítur hugaligt er at taka við eftir undanmanni, sum hevur verið við til at lagt eftir seg ein landsbúskap í skeljarsoi, so landið er farið undir fremmandu um-siting.

Men avloysarin fær so hjálpa IMF-serfrøðing-um í royndunum at rætta aftur tað, sum higartil er koyrt av lagi.

Kósavirkið í trongstöðu

Men hóast virkið nú verður lýst at fara undir hamaran tann 11. februar, so hevur stjórin fyrri Kjölbroyfirøkuni, Svend Thulesen, tó ikki slept allari vni, men sigur, at arbeitt verður av øllum alvi at fáa eina loysn, so sleppast kann undan tvingsilssøhuni

A middegi hósagan bar ut varpið tvei tóndi, at sýni matriklar hjá PÍ F. F. Kjölbroy skuldu seljast á tvingsilssuppbót tann 11. fe-bruar.

Í mongum oyrum ljóðaði hetta, sum um talan var um allar fastar ognir hjá fyrri-tókum í Klaksvík.

Vit tosaðu við Svend Thulesen stjóra fyrrpartarn í gjar, og sigur hann, at talan als ikki er um allar fastar ognir hjá Kjölbroy, men um

ognirnar hjá flakavirkjunum niðurn á Kossini, sum teva-um sýni matriklar. Virkið klazar ikki at talda sínar figgarligu skuldur viðvikjandi lán-unum, tað hevur fingið frá donskum figgarfeløgum um IMF og Nskredit.

Op til fiskur

Trupulleikarnir standast av, at alt ov lítt av fiski kemur upp á land. Virkið er utgjørt

Ikki sagt fólk upp

Men Svend Thulesen sigur víðari, at enn hava tey ikki

John Petersen, landsstýrsmáður í fiskivinnu- og landnáttum, segir, at málsetningurin er, at øll skipini, sum eru í flotanum, verða brúta á ymskan hátt, og hann hevði verið ógvuliga keddur, um havtaskufiskiskapurin dátt móður fyrri

Byrjið eina góða útbúgving nú...

og verðið liðugur til jóla!

Undirvísing í donskum, svenskum, málningi, teikningi, handbúnaði, málari, skulptur, arkitektúr, og tónlist.

Serligt spari: Hógv er landsiðgum, hvussu eitt- stудиr havskur Ók'ÉYPS. Ella ringið 031 86 15 56.

Skrivstovus skularn er opið gerandisdagarn hjá kl. 9-16.

Mønsted's Kursus

Frøðis 233 - Júlansveg 15

2000 Frederiksberg - København

